

det bedste, man kunde faa den Gang. Men 100 Aar ere et langt Spand af Tid i et Folks Historie, og Forholdet er jo heldigvis dette med vor Folkeskole, som det maa være med enhver levedygtig Skoleretning, at den har ingen Egenbevægelse, men maa forme og udvikle sig i Overensstemmelse med det afgørende, som finder Sted paa Aandsvirksomhedernes Omraade, de Forandringer, der opnaas gennem Udviklingen i vort Samfund.

Der er allerede af den ærede Ordfører rørt ved et Punkt, som jeg ogsaa straks vil tage fat paa, det, hvorom de fleste Tanker — kan jeg jo gerne sige — sikkert dreje sig, naar dette Spørgsmaal kommer paa Tale, nemlig, om det gejstlige Tilsyn skal fortsættes eller afløses. Det hedder i Kommissoriet, at Kommissionen faar til Opgave at undersøge det Spørgsmaal, i hvilket Omfang og paa hvilken Maade Forbindelsen mellem Folkekirken og Folkeskolen bør og kan opretholdes under Forudsætning af, at det kirkelige Tilsyn bortfalder eller indskrænkes. Man har altsaa fra Ministeriets Side været klar over, at man kom ikke udenom dette Spørgsmaal, og, som sagt, jeg tager ikke fejl i, at det er derhen, Tankerne gaa først, naar Talen er om denne Kommissions Arbejde og det Lovforslag, som nu snart vil blive offentliggjort.

Jeg mener at kunne betegne Kommissionens Stilling til dette overmaade vigtige Spørgsmaal saadan, at Kommissionen ønsker ikke, at det gejstlige Tilsyn for Fremtiden skal være det ledende. Kommissionen ønsker ikke, at man fortsætter f. Eks. i det lokale Tilsyn med en født gejstlig Formand for Skolekommissionen. Man ønsker ikke, at den gejstlige Embedsmand, fordi han er gejstlig Embedsmand, fremdeles skal være den ledende i Tilsynet. Men man ønsker paa den anden Side heller ikke et Brud fra Skolens Side med Kirken og dermed et Brud med den Udvikling, der jo har lige saa lang Hævd, som Folkeskolen har Historie i Danmark. Og dette Standpunkt kan jeg slutte mig til. Jeg tror, det svarer til de virkelige Forhold, at den gejstlige Embedsmand i Kraft af sin gejstlige Stilling ikke skal være den ledende i Tilsynet, men at vor Folkeskole maa ønske — og det er kun naturligt for den, som Forholdet ligger i vort Land —, at der intet afgørende, absolut Brud sker mellem Skolen og Kirken.

Efter at have gjort denne indledende Bemærkning skal jeg tillade mig ganske kort at nævne, hvori det Forslag, som

Kommissionen har udarbejdet, adskiller sig fra de Love og Regler, der nu ere raadende, og jeg skal saa tillade mig, efterhaanden som jeg gennemgaar dette, at tage Stilling dertil, idet jeg jo mener, at det høje Ting kan gøre Krav paa — og jeg maa maaske ogsaa udtrykke mig saadan, at jeg mener, jeg som Kultusminister maa have Ret til —, at jeg udtaler mig om min Stilling overfor dette overmaade vigtige Forslag.

I Øjeblikket er det lokale Tilsyn jo ordnet saadan, at Sognepræsten er født Formand i den Skolekommission, der i Regelen kun tæller tre Medlemmer, men undertiden tæller fem Medlemmer, hvoraf de to eller de fire Medlemmer ere valgte af Sogneraadet blandt eller delvis udenfor Sogneraadets Medlemmer.

Dette Lovforslag gælder kun Folkeskolen udenfor København. I Købstæderne er, som det ogsaa vil være ærede Medlemmer bekendt, Forholdet noget anderledes. Der er Præsten eller en af Sognepræsterne i Kommunen nok Medlem af Skolekommissionen, men ikke født Formand. Maa jeg straks sige, at dette lokale Tilsyn betyder meget mindre i Købstæderne, end det betyder ude paa Landet, og vil ogsaa for Fremtiden faa langt mindre Betydning, idet nemlig Købstadskolen med sin store Lærerstab, med sit Lærerraad, med sine Overlærere, Skoleinspektører og Skoledirektører har en ganske anderledes gennemført Ledelse af hele Skolevæsenet, end Tilfældet kan være paa Landet. Man vil nok faa det Indtryk, naar jeg nu taler om disse Tilsynsforhold, at i det væsentlige komme de til at gælde Forholdene paa Landet og dette som Følge af, at Skolen i Byerne i Kraft af hele sin Organisation har en ganske anderledes fri Stilling til sit Skoletilsyn, end Skolerne paa Landet have.

For Fremtiden skulde efter dette Forslag Skolekommissionen sammensættes af 5 Medlemmer. De fire af disse skulde vælges af Kommunens Vælgere, Mænd og Kvinder, og Præsten skulde tiltræde som det 5te Medlem, medens Kommissionen selv vælger sin Formand. Som jeg allerede har antydnet, tror jeg, at en saadan S sammensætning af Skolekommissionen vil svare til de Forhold og Krav, der ere til Stede, og jeg vil stærkt gøre opmærksom paa — maa jeg sige det for ikke at blive misforstaaet —, at det er jo absolut ikke Præsten alene som gejstlig Embedsmand, der er født Medlem af Skolekommissionen, men det er ogsaa Præsten som den,